

**Groninger
Bodem Beweging**

Voorwoord van de redactie

Beste leden,

In deze nieuwsbrief alle stukken voor de Algemene Leden Vergadering op 20 juni 2018.

De redactie

Inhoud

Agenda ALV [Lees meer](#)

Verslag GBB ALV 28 juni 2017 [Lees meer](#)

Jaarverslag GBB 2017 [Lees meer](#)

Jaarrekening GBB 2017 [Lees meer](#)

Colofon [Lees meer](#)

Agenda ALV

De Algemene Leden Vergadering (ALV) wordt gehouden op 20 juni 2018 in Waardevol Leven, Badweg 20, 9919 JC Loppersum. Aanvang vergaderdeel is 20.00 uur, inloop vanaf 19.30 uur.

19.30 – 20.00 inloop

20.00 – 21.00 ALV

1. Opening

2. Vaststellen agenda
3. Mededelingen
4. Verslag ALV 28 juni 2017
5. Jaarverslag 2017
6. Jaarrekening 2017
7. Verkiezing kascommissie
8. Verkiezing bestuur
9. Beleid GBB
10. Sluiting

21.00 – 21.15 pauze

21.15 – 22.15 Thema versterking en bestuurlijke perikelen

22.15 einde

Ad 4, 5 en 6: *Verslagen zijn hierna opgenomen.*

Ad 8: *Albert Hebels en Derwin Schorren zijn aftredend en herkiesbaar, Heidi Disler is verkiesbaar.*

Verslag GBB ALV 28 juni 2017

Dit verslag is eerder gepubliceerd in GBB Nieuwsbrief 54, op 12 augustus 2017.

Plaats: Waardevol Leven, Badweg 22, Loppersum.

Van 20.00 uur tot 23.25 uur.

Aanwezig bestuur: Jelle van der Knoop (*voorzitter*), Albert Hebels (*penningmeester*) en Derwin Schorren. En vanaf agendapunt **8**: Coert Fossen.

Ongeveer 200 leden aanwezig.

ALV 2017

20.00-21.00 uur

1. Opening
Jelle van der Knoop opent de vergadering en heet iedereen welkom.
Hij geeft op vragen vanuit de zaal aan dat het huishoudelijk deel geagendeerd is voor de pauze, daarna het inhoudelijk deel.
Doorlopende invloed op het beleid is goed mogelijk via de teams (*zie het jaarverslag*) en de klankbordgroep. Recent zijn er nog oproepen voor deelname aan de teams uitgegaan.
2. Vaststellen agenda
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
3. Mededelingen
  - Dick Kleijer is afwezig wegens vakantie.
  - Harry Niehof verzorgt vanavond de muziek.
4. Verslag ALV 22 juni 2016
Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. Jaarverslag 2016

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Jaarrekening 2016

Een korte toelichting wordt gegeven op de bijdrage van de NCG van €65.000. Jelle licht toe dat een financiële bijdrage door de GBB ingebracht is als voorwaarde om aan de MS (*Maatschappelijke Stuurgroep*) deel te kunnen nemen. De hoeveelheid werk en communicatie die er vandaag-de-dag komt kijken vereist dat we dingen kunnen uitbesteden, dat kost steeds meer geld.

Veel leden geven aan dat onafhankelijkheid echter een groot goed is, is geen andere financiering mogelijk? Jelle benadrukt dat deze bijdrage van de NCG op generlei wijze de stellingnames van de GBB heeft beïnvloedt of zal beïnvloeden. Hij wijst als voorbeeld naar de onafhankelijke positionering bij het schadeprotocol.

De kascommissie, Martin Ettema en Bram van Dam, is tevreden over de cijfers. De functiescheiding tussen boekhouding en betalingen beoordeelt zij als positief.

De jaarrekening 2016 wordt vastgesteld, het bestuur gedechargeerd.

7. Verkiezing kascommissie

Marjan Torie treedt toe, naast Martin Ettema, tot de kascommissie.

8. Verkiezing bestuur

Jelle van der Knoop is aftredend en wordt herkozen, Coert Fossen wordt verkozen.

Het bestuur bestaat daarmee enkel uit (oudere) mannen, vanuit de zaal bieden enkele vrouwen aan het bestuur te willen versterken. Het bestuur geeft aan dit aanbod te verwelkomen, en zal na de vergadering in contact treden met de kandidaten.

9. Rondvraag

V: Wat als elke Groninger de gasrekening niet meer betaalt? **A:** Een oproep is goed. Maar vaak is de actiebereidheid uiteindelijk te gering om een vuist te maken. Zie bijvoorbeeld de oproep om naar Assen te komen, zie ook de eerdere WOZ-actie: weinig deelname.

V: Wat als we zo snel mogelijk de gasapparatuur in de huizen vervangen?

A: In Duitsland wordt nu systematisch de gasapparatuur omgebouwd naar elektrisch, maar in Nederland doet Henk Kamp op dit terrein niks. Onbegrijpelijk.

V: Waarom Hans Alders gevraagd voor na de pauze? En wordt bewaakt dat hij niet steeds zelf het woord voert? **A:** Het is goed dat Hans Alders zelf de vragen beantwoordt, die direct van de leden zijn gekomen, en het verdient respect dat hij op een dergelijk verzoek ja zegt. De vragen zijn gerubriceerd, en de gespreksleider, Ale Woudstra, zal breedsprakigheid bewaken.

V: Is een stuitingsbrief nodig bij geheel herstelde schades?

A: Bij twijfel wel doen. Opgemerkt wordt dat veel mensen een antwoordbrief krijgen, waarin verwezen wordt naar het CVW. Die alinea kan men negeren, het CVW doet niet ter zake.

V: Waarom doen we hier aan mee? We worden gedwongen tot bureaucratie? Liever actie! Er heerst te veel een angstcultuur inmiddels, veel Groningers zijn moe. Het is een warboel van organisaties, netwerken en krachten. Het bestuur is goed bezig, maar dreigt ook ten onder te gaan in dit geheel. **A:** We zijn ons van deze ontwikkeling en de risico's maar al te zeer bewust.

V: Ik maak me zorgen over het nieuwe schadeprotocol. Zet de GBB wel in op behoud van de contra-expert? **A:** Zeker. Wij zijn tegen het schrappen van de

contra en van de arbiter. Hard punt. We trekken nu samen op met Gasberaad, provincie en gemeenten. Intensieve gesprekken lopen nog.

V: Is die nieuwe organisatie voor het schadeprotocol (werknaam: OCS) wel onafhankelijk? **A:** Dat is ook een zo'n hard punt. Volgens de NCG is voor de benoeming instemming uit de regio nodig.

V: Moet EZ er niet ook uit, net als de NAM? **A:** Dat standpunt delen we, maar of het haalbaar is? Zeker is dat de contra moet blijven, de arbiter moet blijven en het moet geen methode Witteveen+Bos worden. De gesprekken lopen nog.

V: De wet geeft toch iedereen het recht schade te claimen, dat recht moet toch onafhankelijk uitgeoefend kunnen worden? **A:** Zeker. Dat faciliteren in het nieuwe schadeprotocol is onze inzet.

V: Maar geldt het ook voor het Anner gasveld? **A:** De reikwijdte van het schadeprotocol hebben we ook voorgelegd aan de NCG. Ook dat is nog onderwerp van gesprek.

V: En het CVW? Het CVW is toch de uitvoeringsorganisatie van de NAM, waarom zit het CVW nog in het nieuwe schadeprotocol en bij de versterking? Het CVW moet ook weg! **A:** Wij willen zicht hebben op de banden tussen experts, CVW en NAM om in het nieuwe schadeprotocol ook op dat punt goed te kunnen beginnen.

V: Privacy-gegevens horen toch niet thuis bij een private partij als CVW? En het hoort toch ook niet zo te zijn dat een private partij contourlijnen vaststelt, of impactgebieden van de zelf veroorzaakte aardbevingen?

A: Delen we geheel.

V: Ander punt. Opstalverzekeraars geven ook regelmatig niet thuis. Is het daar ook geen tijd voor een collectieve actie? **A:** Willen we meenemen. Graag concrete voorbeelden als kapstok.

V: Is het niet zo dat het wettelijk bewijsvermoeden ons nu sterk maakt? We kunnen daar toch mee naar Straatsburg zo nodig? **A:** Het wettelijk bewijsvermoeden wordt – als het aan ons ligt – de bodem van het nieuwe schadeprotocol, maar de NAM probeert de technische beoordelingsmethodiek van Witteveen+Bos erin te fietsen. Dat is nog een strijdpunt. Onze inzet is dat in de basis het niet uitmaakt wie betaalt, NAM of Staat, maar dat de bewoner die schade heeft nooit meer van doen krijgt met de NAM.

V: De overheid is toch de eindverantwoordelijke? **A:** Ja. Je zou kunnen zeggen dat we uiteindelijk ook meer last hebben van EZ dan van de NAM.

V: Is de omgekeerde bewijslast niet te beperkt? **A:** Nee. Het wettelijk bewijsvermoeden gaat in feite verder: wanneer iets zijn naar aard mijnbouwschade kan zijn wordt dat juridisch aangenomen. Het tegendeel, namelijk: het is toch geen mijnbouwschade, moet door de tegenpartij bewezen worden.

V: Met zijn allen naar de rechter stappen? Is dat niet de simpelste oplossing? **A:** Dat is best lastig, beangstigend en duur. Voor veel mensen is het een te grote stap. We adviseren mensen wel niet bang te zijn! Ook Recht voor Groningen kan hierbij behulpzaam zijn. Dat is een stichting van de GBB die mensen in juridische procedures (ook *financieel*) kan ondersteunen, wanneer het een procedure is die jurisprudentie kan opleveren.

Sluiting

Jelle van der Knoop sluit het vergadergedeelte.

In de pauze speelt Harry Niehof.

21.25-23.25 uur

Na de pauze is Hans Alders te gast. Aan hem worden, onder leiding van Ale Woudstra, vragen en stellingen voorgelegd.

Jaarverslag GBB 2017

1. 2017 in vogelvlucht

Ook 2017 is een jaar van strijd. Met nederlagen en overwinningen, maar zonder dat er een einde komt aan het gevecht. Toch wordt het begin van een kentering zichtbaar.

Allereerst is daar het gasbesluit. In het voorjaar van 2016 heeft minister Henk Kamp van Economische Zaken nog besloten tot een niveau van 24 miljard, voor maar liefst 5 achtereenvolgende jaren (*van 1 oktober 2016 tot 1 oktober 2021*), met bovendien uitbreidingsmogelijkheden per jaar voor een extra 6 miljard 'in een koud jaar' en een extra 1,5 miljard 'bij technische problemen'. De GBB is opnieuw in beroep gegaan bij de Raad van State. De tweedaagse zitting is op 13 en 14 juli, op 15 november is de uitspraak. De Raad van State vernietigt het besluit! De Raad treft een voorziening, inhoudende dat de NAM voor 1 jaar 21,6 mag winnen, en het geeft de (*nieuwe*) minister opdracht binnen een jaar een nieuw besluit te nemen, waarin de afweging tussen leveringszekerheid en veiligheid zichtbaar wordt.

Ook 150 Groningers boeken een forse overwinning. Op 1 maart 2017 vonnist de Rechtbank Noord-Nederland in een zaak over immateriële schade. De rechtbank verklaart voor recht dat zowel de Staat als de NAM onrechtmatig handelen in het kader van de gaswinning en de NAM aansprakelijk is voor de door de inwoners geleden en te lijden immateriële schade. De Staat krijgt een veeg uit de pan na. "De Rechtbank [...] concludeert dat de Staat zijn Zorgplicht als bedoeld in 6:162 BW na de beving van Huizinge en het daarop volgende rapport van SodM onvoldoende heeft ingevuld."

De NAM gaat in hoger beroep...

Voor de schadeafwikkeling is relevant dat per 1 januari 2017 een 'wettelijk bewijsvermoeden' in de wet is opgenomen (artikel 6:177a BW). Wat opvalt is dat de NAM zich daarvan niets aantrekt. De beoordelingssystematiek van Centrum Veilig Wonen (CVW) en NAM blijft onveranderd. Gevolg is dat het C-schades blijft regenen. De door de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) in 2016 ingestelde Arbitrator is aldus ook in 2017 voor steeds meer bewoners een 'laatste strohalm'.

Absoluut dieptepunt van 2017 is de rapportage van Witteveen+Bos (W+B) over de schades in 'het buitengebied' : van de 1564 schademeldingen met 33.048 schades blijken exact 0 (nul) schades aan aardbevingen toe te schrijven. Aldus de NAM. De NAM meldt op dezelfde dag, 31 maart 2017, dat ze zich terugtrekt uit de schadeafwikkeling.

Alle lopende schadegevallen, dat zijn er zo'n 17.000, krijgen van de NAM een "voucher" aangeboden, van € 1.500, in de maanden daarna. De NAM noemt dit "een schone lei".

Resultaat? Weer een ondoorzichtig en ongevraagd keuzeprobleem erbij voor de Groningers....

De NCG, Hans Alders, zal voor 1 juli 2017 een nieuw schadeprotocol vaststellen, onafhankelijk van de NAM. Helaas neemt Henk Kamp hier al een flink voorschot op met een brief die hij 13 april naar de Tweede Kamer stuurt, waarin hij voorsorteert op de brede introductie

van een W+B-systematiek. Op 4 mei doet de GBB, samen met het Gasberaad, daarom een voorzet met de nota "Naar een nieuw schadeprotocol". Dat bevat pijlers en uitwerkingen: nadrukkelijk zonder W+B. Op 23 mei sluiten Provincie en Gemeenten zich hierbij aan. Een intensieve periode van regelmatig overleg volgt, waarin GBB, Gasberaad, Provincie en Gemeenten gezamenlijk optrekken, met de NCG en het ministerie van EZ. Juridische en bouwkundige adviezen worden ingewonnen. Uiteindelijk gaat op 18 oktober een gezamenlijk voorstel van GBB, Gasberaad, Provincie en Gemeenten naar het ministerie van EZ voor commentaar. Dat komt er niet. Het blijft stil in Den Haag.

Ondertussen blijft de bodem niet stil. In het Loppersum-cluster is in 2014 de winning op "de waakvlam" gegaan, maar in 2017 neemt langzaam maar zeker de seismiciteit weer toe. Op 16 augustus 2017 is de beving van Huizinge 5 jaar geleden. Veel Groningers sturen een "stuitingsbrief" naar de NAM om de gevolgen van de verjaring tegen te gaan.

Een belangrijke kentering in de beeldvorming komt door de groeiende landelijke bekendheid van het Groningse probleem. Bouwstenen daaronder zijn een kritische aflevering van Lubach op Zondag, een groep "*boze Groningers*" bij Pauw en Jinek op 6 maart tegenover Mark Rutte, en de door Freek de Jonge mede onder de aandacht gebrachte fakkeltocht op 7 februari.

De rest van Nederland begint zich te realiseren dat de Groningse problemen "mega" zijn, dat zich hier waarachtig een ramp *in slow-motion* voltrekt. Ook de documentaire De Stille Beving draagt aan deze omslag in de beeldvorming bij, net zoals de documentaire van KRO-NCRV Kruispunt op 12 februari, of Monitor, 2 april.

Kritische rapportages, van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid, op 30 maart, en van de Nationale Ombudsman, op 5 juli, spreken het kabinet rechtstreeks aan op hun verantwoordelijkheid.

Ook de Kinderombudsman wil meer aandacht en brengt het rapport "Vaste grond gezocht" uit.

2017 is ook het eerste jaar dat "*premier*" Mark Rutte enigszins gaat suggereren dat hij interesse heeft voor de Groningse problemen. Telkenmale blijkt echter dat hij niet goed op de hoogte is, en regelmatig moet hij eerdere uitspraken terugnemen....

In 2017 worden tegelijk de schaal en de impact van de ongeëvenaarde versterkingsoperatie steeds duidelijker zichtbaar. In het pga 0,2-gebied staan ongeveer 22.000 huizen en 1.500 andere panden. Vooral in plaatsen als Loppersum, Overschild en Appingedam (*Opwierde-Zuid*) lijken complete wijken annex dorpen op de schop te gaan. Een onvoorstelbaar ingrijpen in het persoonlijk leven van de bewoner, en in het collectieve bestaan van gemeenschappen. Op 21 november worden de 'kaders' van de versterkingsoperatie bekendgemaakt. Dat is een set van afspraken die de NCG met de NAM heeft gemaakt, vooral over de financiële grenzen. Veel boosheid roept het 'boetebeding' daarin op: verkopers van een versterkt huis moeten de NAM in de opbrengst laten delen.

De GBB wijst in de notitie Pas op de plaats! op de zwakten in de huidige versterkingsaanpak. Wat fundamenteel blijft steken is dat versterking plaatsvindt tot het niveau 'near collaps'. Dit betekent dat het enige doel van versterken 'overleven' is, het huis mag rustig instorten bij een zware aardbeving. Het dorp Overschild komt zelf met een 'Witboek'. Daarmee krijgen de bewoners 'handvatten' aangereikt hoe met de versterking om te gaan.

Met de komst van de NCG in 2015 is er een nieuwe overlegstructuur gekomen. Er zijn een Bestuurlijke Stuurgroep en een Maatschappelijke Stuurgroep (MS) ingericht. In de Bestuurlijke Stuurgroep zitten Rijk, provincie en gemeenten. In de Maatschappelijke Stuurgroep zitten de GBB en het Gasberaad, een groep van maatschappelijke organisaties.

De term stuurgroep is misleidend omdat de groep alleen advies geeft aan de NCG, die dit naast

zich neer kan leggen. Duidelijk is dat alle besluiten worden genomen door de NCG en dat de Maatschappelijke Stuurgroep hier geen enkele verantwoordelijkheid voor draagt. De GBB heeft de rol van '*kritische luis in de pels*', en behartigt de belangen van de bewoners. Gedurende heel 2017 wordt opnieuw duidelijk dat de NCG zwaar wordt belemmerd door zowel minister Henk Kamp, waaronder hij valt, als door de NAM, die uiteindelijk moet betalen. Door tal van oorzaken (*geen schadeprotocol, nieuwe minister, kaders versterking*) slaagt hij er niet in tijdig een Meerjarenprogramma 2018-2022 te produceren. Er komt een Meerjarenprogrammabrief.

Op 11 september 2014 heeft advocaat Gerard Spong namens de GBB en enkele particulieren aangifte tegen de NAM gedaan, want “de gaswinning van de NAM gebeurt – willens en wetens – ondanks de schadelijke gevolgen daarvan en het blootstellen van de bewoners aan levensgevaar”.

Op 8 december 2015 meldt de officier van justitie dat zij de NAM niet zal gaan vervolgen. Daarop start de GBB op 4 februari 2016 een zogeheten artikel-12 procedure bij het gerechtshof om het vervolgen van de NAM door het Openbaar Ministerie (OM) af te dwingen. Dit leidt in 2017 tot een historische mijlpaal: op 20 april spreekt het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden uit dat de NAM vervolgd dient te worden. In de rest van 2017 wordt echter nog niet zichtbaar dat het OM dit met voortvarendheid ter hand neemt....

Ondertussen komt in de zomer van 2017 een voor Groningen teleurstellend regeerakkoord tot stand, waarin voor de gaswinning niet meer dan over vier jaar een schamele daling van 1,5 miljard kuub is voorzien. Op 26 oktober treedt het nieuwe kabinet Rutte-III aan, met Eric Wiebes als minister van EZK (*Economische Zaken en Klimaat*). De rest van het jaar zal hij zich inlezen...

2. Organisatie

Ledenaantal

Eind 2017 telt de GBB 3.530 leden, eind 2016 is dit aantal 3.407. Het ledenaantal toont een toename van per saldo 123.

Het aantal leden van 3.530 is na correctie voor niet-betalen. Aanvang 2018 is het lidmaatschap per 31 december 2017 beëindigd van die leden die drie jaren achtereen hun contributieverplichting niet hebben voldaan, ondanks een veelheid van betalingsverzoeken. Dit betreft uiteindelijk 202 leden.

Bestuur

Aanvang 2017 bestaat het bestuur uit Jelle van der Knoop (*voorzitter*), Derwin Schorren (*vice-voorzitter*), Dick Kleijer (*secretaris*) en Albert Hebels (*penningmeester*).

Het bestuur vergadert elke week. Op de ALV van 28 juni wordt Coert Fossen tevens verkozen tot bestuurslid. Begin augustus legt Dick Kleijer zijn bestuurslidmaatschap neer. Dick sluit daarmee een lange en intensieve periode af, als actievoerder en woordvoerder van de GBB.

Teams

De GBB heeft ongeveer actieve 50 vrijwilligers die in meerdere teams kunnen deelnemen.

Deze teams zijn:

- actie
- communicatie
- de GBB-krant
- geo (gaswinning en ondergrond)
- schade en versteviging (bovengrond)
- hypotheken
- juridisch team

Het hypotheekteam heeft in samenwerking met de RUG (*George de Kam*) in 2017 een groot onderzoek naar de hypotheeken uitgevoerd. Veel GBB-leden hebben hieraan bijgedragen. De onderzoeksresultaten worden begin 2018 gepresenteerd.

Op de teamdag bespreken bestuur en teams hun items met elkaar. Teamdagen zijn gehouden op 15 oktober en op 17 december in De Diek'n in Zeerijp.

Er wordt onder meer aandacht besteed aan de consequenties van de versterkingsoperatie aan de hand van een presentatie over Opwierde-Zuid. Ook worden de voors-en-tegens van de verschillende soorten acties besproken.

Naast de teams heeft de GBB ook verbonden samenwerkende bewonersgroepen, soms plaatsgebonden, soms onderwerpgebonden, zoals: Monumenten, Heft in eigen Hand, Opkoopregeling.

Wederom veel woorden van dank en waardering voor de officiële en officieuze vrijwilligers die zich direct of indirect voor de GBB hebben ingezet: bij het flyeren, voor de GBB krant, in de verschillende teams, in werkgroepen, in de kascommissie, deelname aan de klankbordgroep, diverse andere activiteiten...

Klankbordgroep

Samen vormen de leden van de teams tevens de klankbordgroep. Klankbordgroep en bestuur overleggen ongeveer eenmaal per maand en bespreken dan beleidsmatige vraagstukken.

Leden-voor-leden-bijeenkomsten

Op Leden-voor-leden bijeenkomsten kunnen leden ervaringen uitwisselen over bijvoorbeeld hun schadeafhandeling en de problemen die ze daarbij ondervinden. Er kunnen ook vragen aan het bestuur worden gesteld. Soms is er een spreker over een bepaald thema.

Peter van der Gaag verzorgde de leden-voor-leden-bijeenkomst op 16 december in Vita Nova, Middelstum, onder de titel "geologie voor dummies".

Hij ging uitgebreid in op de bodemgesteldheid, en de consequenties die dat heeft voor de bovengrond. Zeer instructief was zijn duiding van de effecten van bodemdaling, met de daarbij behorende aanpassing van het grondwaterpeil. De verschillende grondlagen waaruit de Groningse ondergrond vaak bestaat – veen, klei, en zand – reageren hierop verschillend. Dat kan leiden tot inklinking (*verdroging*), maar ook uitzetting (*vernatting*). Duidelijk werd dat er geen zware aardbeving nodig is om schade aan een huis te veroorzaken – de stelling van de NAM. Een huis kan alleen al door de werking van de ondergrond schade oplopen. En dat kan nog een verergerd worden door een kleine beving, een heel kleine beving zelfs. Of een reeks van kleine bevingen. Ook het cumulatieve effect van al die bewegingen kan tot grote schade leiden.

Administratie

De ledenadministratie van de vereniging GBB wordt gevoerd in Compenda. Twee bestuursleden beheren in 2017 de ledenadministratie. De boekhouding wordt in Snelstart bijgehouden.

De boekhouding wordt verzorgd door een vrijwilliger.

Interne organisatie

Halverwege 2017 is een bureaucoördinator aangetrokken, eind 2017 tevens een communicatie-medewerker. Deze zzp-ers zijn ingeschakeld om de werklust van de organisatie beter te kunnen beheersen.

Subsidie NCG

De zzp-ers zijn bekostigd uit de subsidie van de NCG. De subsidie van de NCG is erop gericht de

GBB goed te faciliteren als organisatie. Enerzijds door naar de NCG (*overheid*) de belangen van de bewoners te behartigen, anderzijds door naar de bewoners de besluiten van de overheid over te brengen en daaraan duiding te geven.

Algemene Leden Vergadering (ALV)

Op 28 juni 2017 is de Algemene Leden Vergadering gehouden in het gebouw Waardevol Leven in Loppersum. De opkomst bedraagt ongeveer 200 leden. In de pauze speelt Harry Niehof. In het themadeel is Hans Alders, te gast. Hij beantwoordt vragen en gaat in op stellingen over schade, versterking en andere onderwerpen.

Stichting Recht voor Groningen

Deze stichting is op 10 maart 2016 opgericht. Het doel van de stichting is gelden in te zamelen, voor het voeren van geschikte juridische procedures. Het bestuur bestaat uit de leden van het GBB bestuur. Daarnaast is er een raad van toezicht. Bram van Dam, Jan Hoogstrate en Reint Wobbes vormen de raad van toezicht. Per ultimo 2017 heeft Recht voor Groningen ruim € 41.000 verworven.

Er zijn nog geen individuele juridische procedures geselecteerd. Overwogen procedures kwamen door ontwikkelingen (*in de individuele zaken*) uiteindelijk niet tot stand. Zie www.rechtvoorgroningen.nl

Het is Pluis in Groningen

Eind 2017 verschijnt het boekje Het is Pluis in Groningen – een boekje met door de cartoonist Pluis ter beschikking gestelde cartoons, aangevuld met teksten vanuit het team van de GBB krant, over de gaswinningsproblematiek in Groningen. De opbrengst komt ten goede aan Recht voor Groningen.

Stut-en-Steun

Stut-en-Steun is het bewonerssteunpunt in Appingedam. Stut-en-Steun is op 19 mei 2016 operationeel geworden. Ze is gericht op individuele ondersteuning van de Groningers die met de gevolgen van de gaswinning van doen hebben. In 2017 vinden steeds meer Groningers hun weg naar Stut-en-Steun. **Stut-en-Steun is gratis, onafhankelijk en deskundig.**

Stut-en-Steun is een initiatief van de Stichting Onafhankelijk Bewonerssteunpunt Mijnbouwschade. Deze stichting heeft hiervoor een subsidie van de NCG gekregen. Het bestuur van de stichting bestaat uit Jelle van der Knoop en Albert Hebels, namens de GBB, en Susan Top en Jan Boer, namens het Gasberaad. Zie www.stutensteun.nl.

3. Activiteiten

Acties, lobby en promotie

De activiteiten van de GBB zijn velerlei. Soms is de GBB organisator, soms samen met anderen. Soms is de GBB mede aanwezig. Een selectie uit de vele relevante gebeurtenissen en activiteiten van 2017:

Begin 2017 duikt er een (*gelekte*) nieuwjaartoespraak op van Gerard Schotman, directeur NAM. Het volledige filmpje is een grote hit op de site van de Groninger Bodem Beweging.

Op 7 januari is er de breed georganiseerde conferentie “*Een toekomst zonder de NAM?*” De Groninger Bodem Beweging is een van de organisatoren.

Op 7 februari houdt de Groninger Bodem Beweging, samen met Milieudefensie, de derde fakkeltocht in de Stad. Een indrukwekkende optocht, zo'n 4.500 mensen lopen mee. Door de inzet van Freek de Jonge genereert de tocht meer aandacht dan ooit.

Het lijsttrekkersdebat in de aanloop van de Tweede Kamerverkiezingen is op 8 februari in het Provinciehuis in Groningen. Buiten organiseert de GBB een indrukwekkende Rouwstoet. Er wordt een kist megedragen: “Hier rust onze veiligheid.”

Op 25 februari is er een manifestatie bij de voetbalwedstrijd FC-Groningen – FC Den Haag. De GBB krijgt 1500 kaartjes ter verkoop. De opbrengst gaat naar Recht voor Groningen.

Breien met Agnes, een initiatief van Agnes Bakker en Milieudefensie, waarbij een gezamenlijke deken gebreed wordt voor het kleinste huisje (Thais Joaptje) van Rottum. Meer dan 1300 Nederlanders dragen uiteindelijk een steekje bij. Op 3 maart wordt het huisje toegedekt.

In Vita Nova, Middelstum houdt OMEM (*kennisplatform Onafhankelijk Meten Effecten Mijnbouw*) op 1 april een symposium over hoe de ondiepe ondergrond reageert op trillingen en waterpeilveranderingen. Er zijn 150 aanwezigen, waaronder veel betrokken GBB-leden.

Op 6 april is Derwin Schorren in Geneve waar hij spreekt met leden van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties. Nederland is aan de beurt om onder de loep genomen te worden wat betreft de eerbiediging van de mensenrechten. Het leidt tot een kritische paragraaf van de raad.

Op 19 april bezoeken overdag 100 deelnemers het congres van de RUG in Groningen over de juridische gevolgen van de gaswinning. Dezelfde avond is er een bijeenkomst in De Molenberg, Delfzijl, georganiseerd door Annemarie Heite. Ruim 200 aanwezigen kunnen hun verhaal kwijt en ervaringen delen.

In Warffum lopen 300 Groningers mee in een protestmars naar de NAM-locatie op 20 april. De NAM wil in het kleine veld Warffum de laatste 1 miljard kuub gas ook naar boven halen. De mars is georganiseerd door Warffum Alert! met medewerking van de Groninger Bodem Beweging.

Op 6 mei (*Dag van de Garnaal*) is de GBB in Lauwersoog om de NAM te assisteren bij hun voorlichting over de gevolgen van de gaswinning – de Groninger Bodem Beweging brengt natuurlijk veel ervaringsdeskundigen mee!

Freek de Jonge heeft na 7 februari de online-petitie gestart “Laat Groningen niet zakken”. Ruim 210.000 mensen tekenen. Op 29 juni wordt – samen met de deken van Agnes – de petitie in de Tweede Kamer aan politici overhandigd.

Later in het jaar wordt de deken omgewerkt tot kleinere dekens die op 13 december uitgedeeld worden in Middelstum, Loppersum en Appingedam, om de bewoners van wisselwoningen de winter door te helpen.

Op 16 augustus 2017 wordt de beving van 2012 in Huizinge herdacht met een koffertocht. Organisatie GBB, Milieudefensie en tal van andere organisaties. Met de koffers wordt de ontheemding gesymboliseerd. De kerken luiden de noodklok. Ruim 300 mensen lopen mee.

Bloeiend verzet is een bloembollenveld als eerbetoon aan alle Groningse helden die strijden tegen gaswinning en schade. Dit is een initiatief van de SP. Op 11 november zijn de bollen geplant in een veld nabij Uithuizen.

De wijk Opwierde-Zuid heeft het twijfelachtige genoegen als eerste grootschalig versterkt, gesloopt en herbouwd te worden.

Nadat de beloften over verduurzaming niet zijn nagekomen organiseren bewoners en GBB een overleg met de NCG op 2 oktober – met succes: bewoners mogen zelf de leveranciers uitkiezen voor € 7.000 verduurzamingsmaatregelen.

Op 29 november wordt een bijeenkomst georganiseerd door de GBB en de lokale klankbordgroep voor bewoners van vliesgevelwoningen, met NCG, CVW en ingenieursbureau Arcadis.

Gedupeerde Groningers en Milieudefensie storten op 26 oktober (*de eerste werkdag van de nieuwe minister van EZK, Eric Wiebes*) tien kuub puin van vernielde boerderijen op de stoep van het ministerie.

Op 9 november organiseren de noordelijke provincies een klimaattop – over gaswinning daarin geen woord in het programma. De bezoekers worden daarom bij aankomst opgewacht door GBB-ers met ‘*Ons Moeke*’: de koe die symbool staat voor het uitmelken van Groningen.

Media

Ook in 2017 is er veel mediabelangstelling geweest voor de GBB en haar standpunten.

Op alle punten die in de inleiding zijn genoemd hebben de opstelling en standpunten van de GBB een belangrijke rol gespeeld in de mediaverslaglegging.

Er zijn ongeveer 20 persberichten uitgegeven over het standpunt van de GBB over belangrijke ontwikkelingen. In het noorden zijn het Dagblad van het Noorden en RTVNoord de grotere spelers. De gaswinningproblematiek is in 2017 een echt landelijk issue geworden, diverse tv-programma's, met name Een Vandaag, besteden er geregeld aandacht aan. De GBB heeft veel vaste contacten met journalisten en nieuwsdiensten.

Ook internationaal wordt het item in 2017 veelvuldig opgepakt. Journalisten van engels- en franstalige media weten de GBB te vinden.

Buurcontact

Buurcontact is een maandelijkse huis-aan-huiskrant in de gemeenten Loppersum, Ten Boer en omstreken. Elke maand worden de middenpagina's van Buurcontact gevuld met nieuws vanuit de GBB.

De eigen GBB-krant

Groeiende is in 2017 de betekenis van de GBB-krant. De krant wordt huis-aan-huis bezorgd in het gaswinningsgebied.

Drie GBB-kranten verschijnen in 2017. De redactie wordt gevormd door een team van vrijwilligers.

Er wordt vlak voor de deadline wekelijks vergaderd. De oplage van nummers 4 (*februari*) en 5 (*juni*) is 75.000, nummer 6 (*oktober*) heeft een oplage van liefst 100.000. Behalve huis-aan-huis bezorgd wordt de krant ook neergelegd op centrale punten (*gemeentehuis, bibliotheek, dorpshuis, supermarkt*). De krant wordt goed ontvangen, en voorziet duidelijk in een grote behoefte.

Nieuwsbrieven

In de loop van 2017 zijn er 14 nieuwsbrieven via e-mail naar de leden verstuurd. De leden die geen e-mailadres hebben (*dit zijn er ongeveer zestig*), krijgen de nieuwsbrief met de post.

Vragen van leden

Ook in 2017 zijn er veel vragen van leden beantwoord; telefonisch dan wel per e-mail. Vrijwilligers doen dit. Ook is er de mogelijkheid dat bewoners met hun vragen op het GBB-kantoor kunnen afspreken. De meeste vragen gaan nog over de schadeafhandeling door CVW en NAM, maar ook vragen over versterking en over de diverse instituten en regelingen komen binnen.

Veel vragen over individuele situaties zijn in 2017 doorverwezen naar Stut-en-Steun.

Beleidsmatige vragen en opmerkingen worden door de GBB zelf afgehandeld.

Website

De GBB beheert een website waardoor bezoekers kunnen worden geïnformeerd over alle doelen en activiteiten van de GBB. Een vrijwilliger is webbeheerder. Middels nieuwsitems en twitter worden actuele ontwikkelingen gemeld en toegelicht.

Op de website is tevens het kaartenportaal te vinden (opengjs.eu/gasbevingen/). Hierop zijn veel antwoorden te vinden op vragen over de gaswinning en aardbevingen. Het kaartenportaal wordt beheerd door Wim Blanken.

Het kaartenportaal kent veel interessante mogelijkheden. Bijvoorbeeld een antwoord op de vraag "Hoe veilig woon ik?". Vul in het menu "Mijn Beving" postcode en huisnummer in.

Sociale media

Besloten Facebookpagina

Op deze facebookpagina worden ervaringen en kennis uitgewisseld en er worden afspraken over acties gemaakt. Eind 2017 zijn er zo'n 400 regelmatige bezoekers. Alleen toegankelijk voor leden van de GBB.

Open Facebookpagina

Op de open facebookpagina worden artikelen en (reacties op) nieuwe ontwikkelingen door het bestuur gedeeld met de volgers. Eind 2017 zijn er rond de 1500 'Likes'.

Twitter

Via het account @gronbb worden dagelijks actuele ontwikkelingen en de reacties van het bestuur hierop op twitter gedeeld. Eind 2017 telt het account rond de 3200 volgers.

Alle tweets komen ook op de website langs.

YouTube

De GBB heeft een YouTube kanaal waarop filmmateriaal is te zien in relatie tot de gaswinningsproblematiek.

Maatschappelijke Stuurgroep

De MS overlegt regulier eenmaal per maand, maar regelmatig worden bijzondere overleggen over een thema gehouden. In 2017 zijn 14 vergaderingen van de MS bezocht. Daarbij ook meerdere speciale bijeenkomsten rond de versterkingsoperatie.

De effectiviteit van de vergaderingen van het MS is beperkt. Wel heeft de GBB, samen met het Gasberaad, een duidelijk signaal afgegeven dat advisering over het schadeprotocol – zolang dat van de NAM is en de NAM doet wat-ie-zelf-wil, zinloos is. Ook hebben bijvoorbeeld adviezen over de waardevermeerderingsregeling er mede toe geleid dat deze in april 2017, teruggekomen is.

Gronings Perspectief

Derwin Schorren heeft zitting in de begeleidingscommissie van het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen (*RUG*) naar gezondheidseffecten en psychosociale effecten van de gaswinningsproblematiek. In 2016 zijn de eerste rapportages van Tom Postmes c.s. verschenen.

De conclusie is dat de impact groot is, en nog groter bij degenen met meervoudige schades. Nader onderzoek in 2017 wijst op een toename van de negatieve gevolgen.

Deze uitkomsten worden bevestigd door de resultaten van (*langjarig*) GGD onderzoek, de Gezondheidsmonitor, die in september gepubliceerd worden.

Derwin Schorren is daarnaast deelnemer aan de Stuurgroep Leefbaarheid van de NCG.

Overleg met maatschappelijke organisaties en politici

In de loop van het jaar is met tal van organisaties en politici gesproken, waaronder de leden van

de vaste kamercommissie voor Economische Zaken van de Tweede Kamer, Gedeputeerde Staten van Groningen, de Commissaris van de Koning van Groningen, burgemeesters, de Samenwerking Mijnbouwschade (SMS) waarin de GBB is vertegenwoordigd, het CVW, het Gasberaad, de Waddenvereniging, Milieudefensie, de Natuur- en Milieufederatie, en zo verder. Sommige overleggen komen regelmatig terug, sommige overleggen zijn op ad hoc basis.

De debatten in de Tweede Kamer zijn een vast ritueel geworden.

Op 15 februari gaat een buslading Groningers “Mee met René” naar Den Haag om het laatste serieuze mijnbouwdebat onder Rutte II kracht bij te zetten met een oproep aan de kamer. Inzet is een forse reductie van de gaswinning, NAM uit de schadeafhandeling en investering in energietransitie. De uitkomst is teleurstellend. De plenaire zitting eindigt met een breed gedragen motie, die echter zo vaag geformuleerd is dat elke Groninger op de klompen aanvoelt dat dit geen omslag gaat brengen.

Ook de diepgemeende verzuchting van Liesbeth van Tongeren dat ze zich als volksvertegenwoordiger nergens zo tekort vindt schieten als in het Groningendossier is veelzeggend.

Al jaren blijken in de Tweede Kamer de coalitiebelangen zwaarder te wegen dan de belangen van de Groningers.

Op 20 april is er opnieuw een debat in de Tweede Kamer. Het is een vrij vlak debat, waarbij duidelijk wordt dat de nieuwheid van de kamerleden (*aangetreden na de verkiezingen van 15 maart*) en de lopende kabinetsformatie belemmerende factoren zijn. Het nieuwe Groningse kamerlid Sandra Beckerman houdt zich in haar *maiden speech* echter niet in. “*Voorzitter. Ik vind het zeer pijnlijk te zien hoeveel er in mijn provincie wordt kapotgemaakt.*”

Lijst van opgekochte en gesloopte woningen

De GBB is in 2017 verder gegaan met het aanleggen van een lijst van gekochte, ontruimde en gesloopte panden. Bij het kadaster worden gegevens opgevraagd. Het is heel moeilijk goed zicht te houden op wat er gebeurt.

Eind 2017 heeft de NAM (*sinds Huizinge*) 82 panden opgekocht, voor een totaalbedrag van € 20,6 miljoen. Daarvan zijn er 16 gesloopt. Er zijn daarnaast echter ook tientallen panden gesloopt zonder dat er sprake is van aankoop door de NAM.

Ook het Dagblad van het Noorden pakt het op, met de website [Het Verdwenen Groningen](#).

Jaarrekening GBB 2017

Staat van baten en lasten 2017

Baten	realisatie	begroting	
Contributies	31.230	34.000	
Giften en donaties	8.822	5.000	
Subsidie	141.900	220.000	
Bij dragen organisaties	10.250	6.000	
Overige baten	<u>310</u>	<u>500</u>	
	192.512	265.500	
Lasten			
Huisvestingskosten	8.127	10.000	
Communicatiekosten	50.309	95.000	
Activiteitenkosten	31.204	40.000	
Juridische kosten	35.802	35.000	
Organisatiekosten	52.260	85.000	
Overige kosten	<u>0</u>	<u>500</u>	
	177.702	265.500	
Batig saldo	14.810	0	

Balans per 31-12-2017

Activa			
Vorderingen	12.815		
Liquide middelen	137.979		
Overlopende activa	<u>2.899</u>		
		153.693	
Passiva			
Eigen vermogen 31-12-2016	93.265		
Saldo boekjaar	<u>14.810</u>		
Eigen vermogen 31-12-2017		108.075	
Schulden	34.100		
Overlopende passiva	<u>11.518</u>		
		153.693	

Overige gegevens

Dit is een verkorte weergave van de jaarrekening.

De volledige jaarrekening is van een accountsverklaring voorzien.

De volledige jaarrekening is opvraagbaar via contact@groninger-bodem-beweging.nl

De kascommissie bestaat uit Marjan Torie en Martin Ettema.

De kascommissie heeft de jaarrekening gecontroleerd

Aantal leden 31-12-2016	3407
Aantal leden 31-12-2017	3530

Mailcontact heeft de voorkeur.

Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Leden kunnen ook telefonisch contact opnemen:

op maandag van 14:00 tot 16:00 uur, en
op dinsdag van 19.30 tot 21.30 uur
op telefoonnummer **06 2161 5080**.

Indien gewenst is het dan ook mogelijk om een afspraak te maken voor een uitgebreider gesprek op het kantoor van de Groninger Bodem Beweging.
Het kantoor- en postadres is Stationslaan 8, 9919 AB Loppersum.

NB De pers kan bellen naar **06 1726 8247**.

*NB Voor individuele hulp en ondersteuning rond schade, versteviging en regelingen is er Stut-en-Steun,
Spoorbaan 1, 9901 DD Appingedam, welkom@stutensteun.nl, 050 211 2044.*

Copyright © Groninger Bodem Beweging, All rights reserved.

Geen nieuwsbrief meer ontvangen?
[uitschrijven](#)

Drop Content Blocks Here